

forrige Aarhundrede forstodes paa en helt anden Maade end den, hvorpaa den forstaaes i Øjeblikket. I 60erne i forrige Aarhundrede dannedes det bekendte, saakaldte vesteuropæiske Traktatsystem, og da begyndte den kortvarige Frihandelsæra, som Verden en Tid har kendt. Mestbegunstigelsesklausulen, som den da blev fortolket og forstaaet, var et af de mest virksomme Midler i Frihandelens Tjeneste. Tidligere, og det gjaldt ogsaa vore Mestbegunstigelsestraktater, havde Forudsætningen været den, at det mestbegunstigede Land ikke havde Krav paa at blive delagtigt i de senere Særindrømmelser, der maatte blive indrømmet en tredje Magt, uden særligt Vederlag. Nu derimod kom Indrømmelserne til Trediemagt det mestbegunstigede Land til gode eo ipso, uopholdelig og uden Vederlag endog uden Hensyn til, om de var ydet den tredje Stat mod bestemte Vederlag. Med andre Ord: tidligere Tidens principale og principielle Differencebehandling forsvandt, alle blev delagtige i de Fordele, der oprindelig var indrømmet et enkelt Land, og dette var en naturlig Forudsætning for den Frihandelsperiode, der da indleddedes. Hertil svarer saa Enkelttarifferne, saaledes som vi kender dem i Danmark, Sverige og Norge, Holland, Belgien og fremfor alt England.

Da som Følge af Mestbegunstigelsen de Stater, som ikke sluttede Tarifraktater, altsaa Traktater med bestemte Toldsatser, alligevel i Kraft af denne Mestbegunstigelsesklausul, som den nu blev forstaaet, kom til at nyde godt af de Fordele, som de tarifraktatsluttede Lande tilstod hinanden indbyrdes, gik Tarifraktaterne ganske naturligt af Mode. Tyskland havde gennem Frankfurter-Freden sikret sig Mestbegunstigelsen overfor Frankrig, som derfor opgav den tidligere fulgte Bane i 1892. Traktaterne blev opsagt til 1. Januar 1902, og de har derefter kun været afsluttet med ganske korte Opsigelsesfrister. Men samtidig optog Tyskland Tarifraktater. Det sluttede først et, man kunde næsten fristes til at kalde det: Toldforbund, med en Række Toldsatser, med Østrig, og gennem Mestbegunstigelsesklausulen blev det saa udvidet til en Række af Lande, men for Svejts', Belgiens, Ruslands og Rumæniens

Vedkommende gennem Afslutning af nye Særtraktater, Tarifraktater. For at styrke sin Stilling under disse Traktatforhandlinger kom Tyskland ind paa den dobbelte Tarif, dels altsaa den virkelige Generaltarif, dels den Tarif, der kom til at bestaa af de lavere Toldsatser, som var fastsat ved Traktaterne nu med denne, nu med hin. Danmark var jo et af de gamle Mestbegunstigelseslande og kom altsaa for saa vidt til at nyde godt deraf. Jeg siger, at det for saa vidt kom til at nyde godt deraf, men da det selvfølgelig var en Mangel ved det Traktatsystem og Toldsystem, man nu fra Mellemeuropa søgte at bygge op, valgte man en ny Vej: man udmarvede Mestbegunstigelsesklausulen. Jeg skal nævne et enkelt Eksempel, der tydeligt illustrerer, hvorledes man bar sig ad. Man havde ikke ensartede Toldsatser f. Eks. for Kvæg; en Ko var ikke altid en Ko. Man sætte en lavere Told paa Kvæg, der havde tilbragt mindst en Maaned om Sommeren i Bjerge paa mindst 800 m Højde. Dette var af stor Betydning for Svejts, der havde Køer, som gik i denne Højde om Sommeren, men hvad kunde det egentlig hjælpe Danmark, at vi havde Mestbegunstigelse og altsaa Adgang til den samme lave Sats for vort Kvæg? Vi har, som bekendt, ikke Bjerge og kan ikke lade vore Køer spadsere i Skyerne. — De Forenede Stater i Amerika er gaaet en helt anden Vej. De har fastholdt den oprindelige Forstaaelse og Fortolkning af Mestbegunstigelsen som en Reciprocitetsaftale — altsaa, de mestbegunstigede kan faa de samme Begunstigelser som Stater, der slutes nye Traktater med, mod at give et tilsvarende Vederlag. Men desuden er der ved moderne Traktater anvendt andre Maader at gennemhulle Mestbegunstigelsen paa. Der er f. Eks. af Kanada gennemført den saakaldte *dumping clause*. Australien har fastsat, at den Værdi, der skal lægges til Grund ved Udregningen af Tolden, ikke skal være den faktiske Værdi, som jo ogsaa kan være en Dumpingpris, men skal være en *fair market value*. Saaledes peger i Virkeligheden alt bort fra Mestbegunstigelsesklausulen eller tenderer i hvert Fald i Retning af Differentieringen som Princip, hvorefter der altsaa ikke ydes Begunstigelser uden mod særligt Vederlag.